

GEZUSTERS DE WAARHEID

Toneelspel

door

MARTHIE OVEREEM

en

GUUS VAN REENEN

TONEELUITGEVERIJ VINK B.V.
(Grimas Theatergrime verkoop)
Tel: 072 - 5 11 24 07
E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl
Website: www.toneeluitgeverijvink.nl

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **GEZUSTERS DE WAARHEID** gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties en eventuele andere publicaties de volledige naam van de oorspronkelijke auteur: **MARTHIE OVEREEM** en **GUUS VAN REENEN** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van het I.B.V.A. Holland bv te Alkmaar.

Copyright: © 2013 Anco Entertainment bv - Toneeluitgeverij Vink bv

Internet: www.toneeluitgeverijvink.nl

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (youtube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij het Auteursrechtenbureau **I.B.V.A. HOLLAND bv**

Postbus 363

1800 AJ Alkmaar

Telefoon 072 - 5112135

Website: www.ibva.nl

Email: info@ibva.nl

ING bank: 81356 – IBAN: NL08INGB0000081356 BIC: INGBNL2A

Geen enkele andere instantie dan het IBVA heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Vergunning tot opvoering:

1. Aankoop van minimaal **14** tekstboekjes bij de uitgever.
2. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart (tevens bewijs van aankoop), met uw gegevens, naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
3. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Vergunning tot HER-opvoering(en):

1. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart met uw gegevens naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% worden verhoogd. Het tarief wordt met 20% verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen drie weken voorafgaand aan de voorstelling.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

**Rechten BELGIË: Toneelfonds JANSSENS, afd. Auteursrechten,
Te Boelaerlei 107 - 2140 Bggt ANTWERPEN Telefoon (03)3.66.44.00.
Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten
van u te claimen, of te innen.**

Gezusters de Waarheid beleefde haar première op 14 en 15 februari 2003 in Theater de Lampegiet te Veenendaal en werd geschreven ter gelegenheid van het 25 jarig jubileum van Toneelgroep Artis Amore te Veenendaal.

21 damesrollen te spelen door 9 dames
13 herenrollen te spelen door 5 heren
14 jongeren als figuranten
5 marktkooplui als figuranten

Tijdens de scènes doen diverse figuranten inkopen op het plein en hebben de jongeren hun eigen hangplek.

PROLOOG

Zus
Broer

DIEN

Zus
Broer
Hangjongeren

PRAVDA

Zus
Broer
Russin

DE WEG

Broer
Man
Vrouw

ZWAAN

Zus
Zuster Lidwina
Zuster Rozalinde
Zuster Teunie
Zuster Jan
Broeder Alphons
Broeder Ignatius
DE DATE

Zus
Jet
Git

DE LAP
Zus
Man
Vrouw

PLICHT
Stadswacht Dik
Stadswacht Dikkie
Russin
Jamal

SOLIDARITEIT
Zus
Broer
Zeven kioskhouders (*dansers*)

BROODJE CHEF
Adrie
Berendien

DE VOLKSTUIN
Zus
Broer
Vrouw

MAMMIE
Mammie

TERREUR
Negen jongeren
Russin

KOFFIEKAATJE

Zus

Broer

Stadswacht 1

Stadswacht 2

Vuilnisman 1

Vuilnisman 2

Russin

VROUWEN

Broer

KAPITAAL

Zus

Broer

George

Roderick

Josien

ZUMBO

Man uit Mongolië 1

Man uit Mongolië 2

Ans

OUD ZEER

Zus

Broer

Tante Iep

To

Trijn

Truke

Iet

PROLOOG

Lokatie: oude kiosk ergens in Nederland. Amateurfilm zonder geluid, zwart wit. Filmbeelden in chronologische volgorde. Zomer 1960.

Beeld 1 - Vader (46 jaar) en moeder (44 jaar) en hun twee dochters (14 en 10 jaar) en één zoon (6 jaar) Ze poseren voor de kiosk.

Beeld 2 - Vader komt op de fiets aanrijden met partij kranten. Zoon voor op de stang.

Beeld 3 - Moeder in de kiosk. Geeft de kranten een plaats, geholpen door de dochters.

Beeld 4 - Dochter van 10 jaar springt touwtje, ze wil niet helpen. Kijkt naar jochies.

Beeld 5 - Hele familie op klapstoeltjes voor de kiosk, theedrinken. Dochter van 14 schenkt thee in. Broer zit te knippen en te plakken zoals hij tegenwoordig ook doet. Dochter van 10 mikt lezend met rug naar anderen die het heel gezellig hebben.

Beeld 6 - Hele gezin is bezig alle kranten weer naar binnen te brengen want de kiosk gaat sluiten. Zus werkt het hardst, Broer wil zijn lijm niet inleveren want hij is nog niet klaar met plakken. Jongste dochter likt aan ijsje en houdt zich afzijdig, loopt de kantjes eraf. Vader en moeder sluiten de kiosk.

Beeld 7 - Ze fietsen weg. Dochter van 10 jaar bij moeder achterop. Zoon voorop bij vader. Zus op eigen fiets. Ze zwaaien naar de camera.

Beeld 8 - Gesloten en verlaten kiosk.

Gesproken tekst tijdens de film op voice-over of voorop toneel:

Broer: Zus, zullen we die film nog eens kijken.

Zus: Welke, die van Pa en Moe?

Broer: Ja, en die van ons. *(film begint te draaien, je hoort de projector lopen. Doek open. Bij beeld 1)*

Broer: Moe was wel een knappe vrouw om te zien. Dien lijkt op d'r. Jij hebt meer van Pa.

Zus: Ik heb anders de ogen van Moe. Blauw.

Broer: Oh. *(bij beeld 2)* Pa was toen nog sterk.

Zus: Nou dat was twintig jaar later wel anders. Een wrak in een karretje. *(bij beeld 3)* Toen moest ik Moe al helpen.

Broer: Ze commandeerde iedereen.

Zus: Op het end kende ze ons niet eens meer.

Broer: Mij wel.

Zus: Ja, jou wel! *(bij beeld 4)*

Broer: Dien was sportief, hè.

Zus: Toen loerde ze al naar de jochies. 't Zat er al vroeg in. *(bij beeld 5 geen commentaar. Bij beeld 6)* Oh, kijk mij es, kijk mij es, toen hielp ik al mee in de zaak. En Dien deed natuurlijk weer waar ze zelf zin in had.

Broer: Ze was niet gek op de zaak.

Zus: Nee, vertel mij wat, ze was gek op de liefde. En we weten allemaal wat dat opgeleverd heeft. *(bij beeld 7)*

Broer: Mooi hè, Zus, allemaal bij mekaar.

Zus: Ja, joh! *(bij beeld 8. Geen commentaar)*

DIEN

Broer zit voor de kiosk, knipt zorgvuldig artikel uit een grote stapel kranten. Sluit qua beeld aan op filmbeelden in Proloog. Zus bezig met het naar buiten sjouwen van reclameborden en het gereed maken van de uitstalling van kranten en tijdschriften. Groepje wauwelende hangjongeren, snoeiharde muziek, streetdance, uitdaging naar elkaar en voorbijgangers, balletvorm, ze vertrekken. Deze groep komt ook in andere hierna volgende eenakters voor.

Jongen: *(in het voorbijgaan tegen Broer)* Zo ouwe lul, ben je lief aan het fröbelen voor je zusje. *(Broer gaat onverstoorbaar door met knippen)*

Zus: *(roept hem tevergeefs na)* Snotjong, 'k zal je een slag voor je hersens verkopen. En maar niks doen. Met d'r luie reet op het plein hangen. Ga sommen maken, dan deug je straks nog ergens voor als je tenminste niet meer in je broek pist. *(ze pakt haar werk weer op, verder in zichzelf mopperend)*

Broer: Zeikt zei Dien. Als je niet meer in je broek zeikt. Dat zei ze. Pist zei jij. Da's anders.

Zus: Niks anders. Pist of zeikt. Dien schreeuwde zo hard dat het tegen de muur van de basiliek echode. Dan wist iedereen op het plein dat ze de pest er in had.

Broer: Ook als ze een goeie bui had schreeuwde Dien.

Zus: Oh, gaat meneer zijn dooie zus zwart zitten maken? Dat is anders nergens voor nodig. Elk mens heeft zijn tekortkomingen en Dien had de pech dat ze een wat schel uitgevallen stem had. Ben jij brandschoon soms?

Broer: Elke gek heeft z'n gebrek. Ik net zo goed als jij.

Zus: Ik? En wat heb ik volgens meneer dan voor gebrek.

Broer: Je woorden, je gebruikt teveel woorden.

Zus: Praten is m'n vak, als ik niet praat verkoop ik niks. Die verkooptechniek van jou ja, dat schiet lekker op, dat verkoopt lekker. Als jij je mond opendoet lopen de klanten van schrik weg, die denken dat je doofstom bent. Dien was een rechtvaardige vrouw met helaas een wat schel uitgevallen stem. En uitgerekend Thijmen Broekman viel daarop.

Broer: Thijmen Broekman hield van Dien, dat had niks met d'r stem te maken.

Zus: Dat bedoel ik bij wijze van. Wat kan mij het schelen of hij gek werd van d'r stem of van d'r ogen of van d'r heupen. Hij heeft Dien het graf in gejaagd en mij met alle zorgen voor de kiosk laten zitten. Het had zo mooi kunnen zijn...

Broer: Daar gaan we weer.

Zus: ...zij en ik, Gezusters de Waarheid. En ineens is daar Thijmen Broekman. Dien d'r kop op hol jagen, gefleem, snel trouwen, eigen appartementje, en dan er stiekem tussenuit knijpen. Eenenvijftig weken! Niet eens het fatsoen om een jaar huwelijk vol te maken. Thijmen naar de eeuwige jachtvelden en Dien komt gebroken terug in de kiosk. Zus knapt het wel op, Zus slaat zich er wel doorheen.

Broer: Jij wel, maar Dien niet.

Zus: Als haar als kind meer zakengevoel was bijgebracht dan had ze het gered.

Broer: Dien was geen krantenman. Pa wel. Maar Dien niet. Ze had in de politiek gemoeten of advocaat of zoiets, net als ome Arend.

Zus: Ome Arend? Ome Arend liet ons ook mooi zitten. Hup met die tante lep van hem naar IJsland. En die vier arme wichtjes moesten mee of ze wilden of niet.

Broer: Het was te klein voor ze hier. Ze wilden wat van de wereld zien. Ome Arend hield van de natuur.

Zus: Daarom is hij ook met tante lep getrouwd, ook zo'n ijskouwe.

Broer: Maar ze hebben wel vier mooie meiden.

Zus: Ja nou weet ik het wel met je ome Arend. We hadden het over Dien. Jij weet het precies.

Broer: Wat?

Zus: Hoe snel ze wegteerde.

Broer: Tweeëntwintig weken en drie dagen.

Zus: Moet je zien, vijfenveertig jaar worden en je dan laten weggapen door Thijmen Broekman. De naam alleen al. Op je zesenvestigste weduwe worden. Zevenenveertig jaar en dan zelf tussen zes planken het huis uit gedragen worden. Maar Zus redt het wel, Zus is van beton.

Broer: Tja.

Zus: Heb je de Donald Duck nou gesorteerd? Ik vroeg het gisteren nog zo. Sorteert die Donald Ducks! Vergeten! Als je kop en je kont niet aan je lijf zaten vergat je die ook nog. Dat bedoel ik nou met alleen achterblijven met zorgen.

Broer: De jaargang van 1999 moet ik nog, de andere Donald Ducks zijn klaar. Alleen week 32 van 1993 ontbreekt.

Zus: Dat is midden in de schoolvakantie, week 32, daar kraait geen haan naar. Dien heeft ooit een hele jaargang van de Telegraaf verkocht waar zes kranten van ontbraken en toen die klant verhaal kwam halen zei ze doodleuk dat ze ze nodig had gehad voor onder in de klike.

Broer: Toen was ze al niet in orde, toen hadden we het moeten zien in feite.

Zus: Praat jij me even een schuldgevoel aan. Hoe kon ik nou weten dat

ze van eenvijftig weken huwelijk met Thijmen Broekman zo depressief kon worden.

Broer: Ze was niet depressief van dat huwelijk, ze was depressief omdat ze Thijmen mistte.

Zus: Daar kan ik niet bij, neem me niet kwalijk. Het is nou vijf jaar geleden, maar ik kan er nog steeds niet bij dat Dien meer gaf om Thijmen dan om mij. En dan die familie van hem. Thijmen in het familiegraf en Dien in d'r uppie zeven zerken verder. Vol is vol! Nare lui die Broekmannen, geen enkele fijngevoeligheid.

Broer: Het was hun broer...

Zus: Ja, en het was mijn zuster! En tante Iep was de zus van m'n moeder, ook er zo maar tussenuit geknepen, naar IJsland. Zo en nou klaar, het hoofdstuk Broekman is gesloten. Maak jij de fietstassen leeg, dan tel ik het wisselgeld. Dien, Dien, Dien, wat heb ik misdaan, dat ik zo gestraft word. Het had zo mooi kunnen zijn. Jij de inkoop en ik de verkoop... en hij... knippen en plakken. Wie had ooit kunnen denken dat oud nieuws zo populair zou worden. Het nieuws van gisteren ligt morgen bij Gezusters de Waarheid. Allemaal oud, alle nieuws is oud voordat je het gelezen hebt, Dien. De wereld is zo snel geworden dat het nieuws nooit meer nieuw is. Gottegod, Dien, wat een wereld, je moest eens weten.

PRAVDA

Russin: Mak iek en Pravda?

Zus: *(na lang denken, herhaalt ze)* Mak iek en Pravda! *(tegen broer die onverstoord doorgaat met het uitknippen van krantenartikelen)* Mak iek en Pravda.

Broer: Die hebben we niet.

Zus: Wat hebben we niet?

Broer: Een Pravda.

Zus: Oh... Die hep we nie. Not have. No no. Nicht haben. Krijg jij wat, ik sta hier maar te ouwenelen, ik weet niet eens waar ze het over heeft en jij blijkbaar wel, dus aa-u-bee ga je gang.

Broer: *(kijkt op en ziet de Russin)* Mot u de Pravda? *(vrouw antwoordt hem in het Russisch)* Ze wil een Russische volkskrant, de Pravda.

Zus: Wij hebben alleen de echte Volkskrant. Wat moet ze met een Russische?

Broer: Lezen.

Russin: Iek wiel de Waargeit.

Zus: De Waargeit. Nee, dat kan. Broer, zoek jij even de Waargeit. Zeg hou eens op, stuur dat mens naar de Bruna, daar hebben ze wel iets buitenlands te lezen.

Broer: De Waarheid is in de oorlog tegen de moffen opgeheven. Wij heten de Waarheid, maar we hebben de Waarheid niet.

Russin: Tirade in het Russisch.

Zus: Kan ze geen gewoon Hollands? Kunt u geen Hollands praten. We hebben geen kranten uit de oorlog, Het nieuws dat we verkopen mag dan oud zijn, dat wil nog niet zeggen dat we zestig jaar achterlopen. Wat denkt zo'n mens wel, in Rusland dragen ze Terlenka en eten ze speklappen met suikerbieten. En dan meteen maar denken dat de tijd hier ook stilstaat. Lazer op.

Broer: U bent lekker mooie vrouw. Ik heb niet Pravda. Ik heb wel ouwe Lach.

Zus: Niks ouwe Lach, dat zijn collectors items. Zoek maar iets waar Poetin op de voorpagina staat en dan oprassen met dat mens.

Russin: Pravda is Russisch voor Waargeit.

Broer: De enige waarheid die ik zie, zie ik in uw ogen.

Zus: Ja, en. Zeitung is Duits voor krant en Gazet is Belgisch. Ik ken m'n talen heus wel. Bovendien, waar is al dat buitenlands voor nodig. In de Hollandse kranten staat ook alles, over alle landen van de wereld. In Vaals bij het Drielandenpunt verkopen ze ook alleen Hollandse kranten, ik heb het zelf gezien. Er is al genoeg ellende in de wereld en moet dat dan ook in alle talen uit de doeken gedaan worden. Maak de

mensen toch niet wijzer dan ze al zijn.

Broer: Mijn zus begrijpt u niet. Ik wel. (*tegen zus*) Ik schat de ogen van deze vrouw op hun waarde.

Zus: Je had opticien moeten worden, dan had je de hele dag in vrouwenogen kunnen kijken. Als je maar weet dat als je er aan toegeeft je zelf met de gebakken peren zit.

Russin: Gebakken peren?

Zus: Begin met Russische kranten en morgen komen ze om de Arabische Telegraaf of het Algemeen Dagblad van Nigeria of de Trouw van China. En jij maar artikeltjes knippen in honderdtachtig talen. Mijn zegen heb je, maar niet in Gezusters de Waarheid.

Broer: Het aanbod bepaalt de vraag.

Zus: Waar haalt meneer die wijsheid opeens vandaan?

Broer: Dat knip ik net uit. Een artikel over het kapitalisme van Poetin. Hoe meer je in de etalage legt, hoe meer mensen kopen. Dat is handel, zus.

Russin: Ik wiel ook handel.

Zus: Ja, m'n schoenen, met je handel.

Russin: Goed, ik doe schoenen, laarzen, schandalen, toffels...

Broer: Als jij het niet doet, doet een ander het. Als mensen brood zien in schoenen, staat morgen het hele plein hier vol schoen- venters met veters.

Russin: Dan iek kom strakkies terug, met die schoenen en die veters?

MUZIEK. Er komen diverse kramen op het toneel met de meest uiteenlopende artikelen, bevolkt door een paar kleurig uitgedoste uitheemse verkopers:

Rusland: schoenen (dit is de Russin uit vorige stuk)

India: overhemden op kleeerhangers

Turkije: tapijten

Afrika: stoffen

Egypte: rieten manden

Italië: brood

Suriname: meloenen/ fruit

Ineens is het een drukte van belang op het plein en daar maakt Gezusters de Waarheid deel van uit.

DE WEG

Man en Vrouw komen op op een brommer en vragen de weg. Ze worden alle kanten op gewezen, soms worden ze niet begrepen of niet verstaan. Ze komen tenslotte naar Broer rijden.

Man: Meneer, mag ik even wat vragen? Weet u waar ik de Constantijn Huygens straat kan vinden?

Vrouw: Het moet hier in de buurt zijn. *(ze heeft een plattegrond in haar hand en wijst aan waar ze denkt dat het is)*

Man: Je wijst de Huigenweg aan, schat, de Constantijn Huygensstraat is hier, kijk.

Vrouw: Dat weet ik ook wel. Maar we weten toch niet of we nou in de Constantijn Huygensstraat of in de Huigenweg moeten zijn? Nou dan? Vraag ik toch die man hoe het zit? Als jij er tussenkomt weet hij het ook niet meer. Blijven we nog een uur zoeken en rondjes rijden.

Man: Sorry, meneer, mijn vrouw is wat aangebrand. We rijden al ik weet niet hoe lang rond en we worden telkens verkeerd gestuurd. Ik dacht, u ziet er uit alsof u hier goed bekend bent, dus alstublieft, help ons uit de brand.

Vrouw: Hoe kan hij nou weten waar we moeten zijn als we het zelf niet weten. Ik zeg thuis tegen hem, heb je het adres? Ja had ie. Maar nou puntje bij paaltje komt...

Man: Nee, nee, nou ga je de fout in, madam. Ik weet zeker dat het de Constantijn Huygensstraat is, maar jij brengt mij aan het twifelen door te zeggen dat er ook een Huigenweg is. Kijk, zij leest altijd de kaart, maar dat doet ze zo goed dat ze alle straatnamen gaat zitten bestuderen en dan kom je vanzelf ook bij de Huigenweg, waar we dus niet moeten zijn.

Vrouw: Wie heeft er hier de kerstkaarten verstuurd vorig jaar? Oh! En toen heb ik Co en Mariëtte prettige kerstdagen en gelukkig nieuwjaar gewenst op het adres Huigenweg 89-3 hoog.

Man: Oh, daarom hebben we nooit een kaart terug gehad.

Broer: Mag ik even? Hier in Noord is de Constantijn Huygensstraat en hier in het centrum is de Huigenweg, ziet u. Als meneer nou met de brommer naar Noord rijdt en mevrouw hier naar het centrum loopt dan zit een van de twee goed.

Vrouw: Je denkt toch zeker niet dat ik in m'n eentje hier in het centrum ga zwalken hè?

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneeluitgeverijvink.nl de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

 info@toneeluitgeverijvink.nl

 072 5112407

“Samenspelen” is ons motto